

Regelink
Ecologie & Landschap

Vleermuisonderzoek

Droogstal, Wellerlooi

In het kader van de Flora- en faunawet

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	T.P. Molenaar
In opdracht van	Gemeente Bergen
Naam opdrachtgever	E. Arts
Rapportnummer	RA12208-02
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	17 september 2012
Aantal pagina's	36
Collegiale toets	V. van der Spek
Wijze van citeren	Molenaar, T.P. , 2012. Vleermuisonderzoek Droogstal, Wellerlooi. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA12208-02, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5
6261 NE Mheer
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus en Samenwerkingsverband Ecologie

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	8
1.1 Aanleiding.....	8
1.2 Doel.....	8
1.3 Leeswijzer.....	8
2 Werkwijze en inspanning.....	10
2.1 Vleermuizen.....	10
2.2 Volledigheid inventarisatie.....	11
3 Omschrijving plangebied.....	12
Aanwezige ecotopen.....	12
4 Resultaten.....	14
4.1 Per soort.....	14
Gewone dwergvleermuis.....	14
Laatvlieger.....	14
Gewone grootoorvleermuis.....	14
4.2 Per functie.....	15
Foerageergebied.....	15
Vliegroutes.....	15
5 Ingreep.....	16
6 Toetsing aan de Flora- en faunawet.....	18
6.1 Effecten.....	18
6.2 Toetsing Flora- en faunawet.....	18
7 Conclusies en aanbevelingen.....	20
7.1 Conclusies.....	20
7.2 Aanbevelingen.....	20
8 Geraadpleegde literatuur.....	22
8.1 Literatuur.....	22
8.2 Geraadpleegde websites.....	22
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied.....	24
Bijlage 2 Verspreidingskaart.....	26
Bijlage 3 Grafiek D500X-opnamen.....	29
Bijlage 4 Flora- en faunawet.....	31
A. Verbodsbepalingen.....	31
B. Algemene maatregel van Bestuur (AmvB).....	31
C. Gedragscodes.....	33
Bijlage 5 Definities.....	35

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Bergen is voornemens om in plangebied Droogstal, Wellerlooi een nieuwe woonwijk te ontwikkelen. De wijk bestaat uit 28 woningen, infrastructuur en openbare ruimte.

Volgens nationale en internationale regelgeving is het verplicht vóór de ingreep onderzoek te doen naar het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Om dergelijk soortgericht veldonderzoek goed te kunnen plannen en uitvoeren is het noodzakelijk te weten welke flora en fauna (potentieel) voorkomen in het gebied dat beïnvloed wordt door de voorgenomen ingrepen.

Uit een ecologische potentie-inschatting van Regelink Ecologie & Landschap (juni, 2012) blijkt dat het plangebied mogelijk essentieel foerageergebied is voor beschermde vleermuissoorten. Derhalve heeft Regelink Ecologie & Landschap in opdracht van gemeente Bergen onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke soorten vleermuizen komen voor in het plangebied?
- Is het plangebied essentieel foerageergebied voor de aanwezige soorten vleermuizen?
- Leidt de ingreep (mogelijk) tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden werkwijze en inspanning beschreven, hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het plangebied. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het vleermuis-onderzoek gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 5 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep, gerelateerd aan de aanwezige soorten vleermuizen, getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 6). In hoofdstuk 7 volgen de conclusies en aanbevelingen. Tenslotte is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 8).

2 Werkwijze en inspanning

Op 23 juni, 13 juli en 13 augustus 2012 is het plangebied Droogstal, Wellerlooi geïnventariseerd op vleermuizen. Op 23 juni is de ronde als gevolg van technische storing niet volledig betrouwbaar uitgevoerd; er is daarom een extra ronde uitgevoerd op 13 juli. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in dit hoofdstuk nader toegelicht.

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden ideaal voor het inventariseren van vleermuizen (Tabel 1).

Tabel 1: Datum, tijdstip en weersomstandigheden waarop de inventarisatie uitgevoerd is. Een D500X is een automatisch opnemende ultrasoondetector.

Datum	Tijdstip	Naam medewerker, apparatuur	Weersomstandigheden
23-06-2012	hele nacht	T.P. Molenaar en D500X	14 °C / 3 Bft / droog / helder
13-07-2012	hele nacht	D500X	15 °C / 0 Bft / droog / geheel bewolkt
13-08-2012	avond	T.P. Molenaar	19,5 °C / 0 Bft / droog / half bewolkt

2.1 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken is op basis van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Petterson D240x) is de echolocatie, die vleermuizen uitzenden, hoorbaar gemaakt voor mensen.

Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt met een extern opname apparaat (type: Roland Edirol R09H). Met behulp van het computerprogramma Batsound is een nadere analyse uitgevoerd. Hierbij zijn de criteria zoals beschreven door Arjan Boonman (www.batecho.eu) toegepast. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied voor het dier) vastgesteld.

Gedurende het voorjaar (tussen mei en augustus) zijn de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd. Gedurende de nazomer (augustus tot oktober) is het bezoek in de nacht uitgevoerd, tussen één uur na zonsondergang en één uur voor zonsopkomst. In deze periode is minimaal twee uur geïnventariseerd.

In het voorjaar is eveneens een D500X van Petterson ingezet. Dit is een zogenaamd luisterkastje. Bij het waarnemen van ultrasoongeluid wordt een opname gestart, na een ingestelde wordt de opname gestopt. De opnamen kunnen naderhand geanalyseerd worden. De D500X heeft twee keer een volledige nacht in de bosstrook die grens van het plangebied vormt gehangen.

2.2 Volledigheid inventarisatie

Het vleermuis-onderzoek is volgens het vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur uitgevoerd.

De inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor is niet uitgesloten, dat soorten en functies die niet waargenomen zijn, op een ander tijdstip ook niet aanwezig kunnen zijn. Dit is echter acceptabel gezien de Flora- en faunawet een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 2 (Zorgplicht) van de Flora- en faunawet. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

3 Omschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen in Wellerlooï in de gemeente Bergen (provincie Limburg). In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied weergegeven. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door een bosstrook langs de Westerweg, aan de westzijde door Droogstal, aan de noordzijde door Vliespas en aan de oostzijde door een bosstrook.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2012.

Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 5):

- droog, (voormalig) agrarisch grasland.

4 Resultaten

Gedurende het onderzoek werden binnen het plangebied drie soorten vleermuizen aangetroffen:

- gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
- laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)
- gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*)

Hieronder worden per soort de waarnemingen en functies weergegeven. Verspreidingskaarten zijn opgenomen in Bijlage 2 .

4.1 Per soort

Gewone dwergvleermuis

Tijdens de inventarisatie is de gewone dwergvleermuis foeragerend waargenomen in de windluwe zone direct langs de bosstrook die de zuid- en oostgrens van het plangebied vormt. De dieren waren telkens voor korte duur aanwezig en het betrof telkens een enkel individu.

De D500X van Petterson heeft in de bosstrook net buiten het plangebied gehangen. In de nacht van 22 juni 2012 heeft het voorbij vliegende vleermuizen geregistreerd. Hieruit blijkt dat er tussen kwart voor negen tot kwart over negen een duidelijke piek in het aantal opnamen van gewone dwergvleermuizen te zien is (bijlage 3). Dit wil zeggen dat er een vliegroute van de gewone dwergvleermuis door de bosstrook loopt. De aantallen zijn echter niet dermate hoog dat het een essentiële vliegroute betreft.

Laatvlieger

De laatvlieger is een enkele keer waargenomen. Het betrof een individu dat een minuut of 10 heeft gefoerageerd, om vervolgens richting het zuiden te verdwijnen. De D500x heeft eveneens een enkele keer een opname van een laatvlieger gemaakt. Dit betreft hoogstwaarschijnlijk een passerend dier, omdat het telkens een enkele opname is. Was het dier aan het foerageren, dan zouden er meerdere opnamen kort achter elkaar gemaakt zijn.

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis is in de bosstrook buiten het plangebied waargenomen. Gewone grootoorvleermuizen vliegen al foeragerend van en naar hun verblijfplaats. Er is dus niet echt sprake van een vliegroute bij de soort. Aan het begin van de nacht is door de D500X tweemaal een opname gemaakt van een gewone grootoorvleermuis. De bosstrook is dan ook geen essentieel foerageergebied.

4.2 Per functie

Foerageergebied

In het plangebied foerageren laatvlieger en gewone dwergvleermuis. Ze foerageren langs de bosrand van een buiten het plangebied gelegen bosstrook. Het gaat voor beide soorten om een korte periode in de nacht door een enkel individu. Het plangebied is daarmee niet essentieel te noemen.

In de bosstrook net buiten het plangebied foerageert een gewone grootoorvleermuis. De soort is enkel met de D500X waargenomen. Omdat het om slechts 1 dier gaat, is de bosstrook geen essentieel foerageergebied.

Vliegroutes

De bosstrook net buiten het plangebied wordt door de gewone dwergvleermuis gebruikt als vliegroute. Het is echter geen essentiële vliegroute.

5 Ingrep

Gemeente Bergen is voornemens om in het plangebied, een grasperceel aan de Droogstal in Wellerlooi, 28 nieuwbouwwoningen met bijbehorende infrastructuur te realiseren. Ingrepen die daartoe in het plangebied moeten plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- bouwrijp maken locatie;
- aanleg infrastructuur;
- aanleg nutsvoorzieningen;
- bouwen woningen.

De bosstrook langs de zuid en oostzijde van het plangebied blijft ongemoeid.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen, onderhavige ingreep valt onder het volgende belangen:

e. dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;

j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

6 Toetsing aan de Flora- en faunawet

6.1 Effecten

Het plangebied heeft geen essentiële functie voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger of gewone grootoorvleermuis. Het effect van de ingreep is zeer beperkt. Zowel laatvlieger als gewone dwergvleermuis foerageren ook in stedelijk gebied, de realisatie van nieuwbouwwoningen heeft geen nadelig effect op de beide soorten. De gewone grootoorvleermuis is enkel in de bosstrook waargenomen, waar het dier in de boomkronen jaagt. De bosstrook blijft ongemoeid en daarmee beschikbaar voor de gewone grootoorvleermuis.

Het ontwerp van de nieuwbouwlocatie is dusdanig dat in de uiteindelijke inrichting de achtertuinen van de woningen grenzen aan de bosstrook. Inval van licht in de bosstrook, als gevolg van openbare verlichting, wordt niet verwacht.

6.2 Toetsing Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt vaste rust- en verblijfplaatsen, inclusief het gebied dat nodig is voor het functioneren ervan. Bij vleermuizen betreft dit vliegroutes en foerageergebied die essentieel zijn voor het functioneren van een vaste rust- en verblijfplaats.

Uit het onderzoek blijkt dat er geen essentiële foerageergebieden of vliegroutes aanwezig zijn.

Het uitvoeren van de geplande ingreep leidt niet tot een overtreding van de Flora en faunawet. Een ontheffing van deze wet is dan ook niet nodig.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

- Het plangebied fungeert als foerageergebied voor laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Gezien het geringe aantal individuen en de korte periode dat ze in het plangebied aanwezig waren, betreft het geen essentieel foerageergebied.
- De bosstrook ten zuiden en oosten van het plangebied wordt sporadisch als foerageergebied gebruikt door de gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*).
- Gedurende het onderzoek werd een vliegroute van gewone dwergvleermuis waargenomen. De vliegroute bevindt zich in de bosstrook ten zuiden en oosten van het plangebied. Het betreft geen essentiële vliegroute en de werkzaamheden hebben geen invloed op deze vliegroute.
- Met de ingreep wordt de Flora- en faunawet niet overtreden
- Omdat het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur kan gesteld worden dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.

7.2 Aanbevelingen

De bouw van de woningen kan positief bijdragen aan de lokale populatie van laatvlieger en gewone dwergvleermuis, maar ook voor huismus en gierzwaluw. Bij de bouw kan voorzien worden in verblijfsruimten en nestlocaties voor genoemde soorten. Denk hierbij aan het toegankelijk houden van spouwruimten voor vleermuizen, of door het vogelschroot onder de derde rij dakpannen van onder te plaatsen, zodat de huismus onder de pannen kan broeden.

8 Geraadpleegde literatuur

8.1 Literatuur

Broekhuizen, S. (et al.), 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dietz, C., Helversen O. von, & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Trion Natuur.

Gegevensautoriteit Natuur, 2009. Vleermuisprotocol.

[http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/files/vleermuisprotocol_2012_24_februari_2012-1.aspx (17-09-2012)].

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil. 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (17-09-2012)].

8.2 Geraadpleegde websites

www.batecho.eu

www.telmee.nl

www.vleermuis.net

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Figuur 2: Noordoost hoek van het plangebied, de bosstrook ligt buiten het plangebied

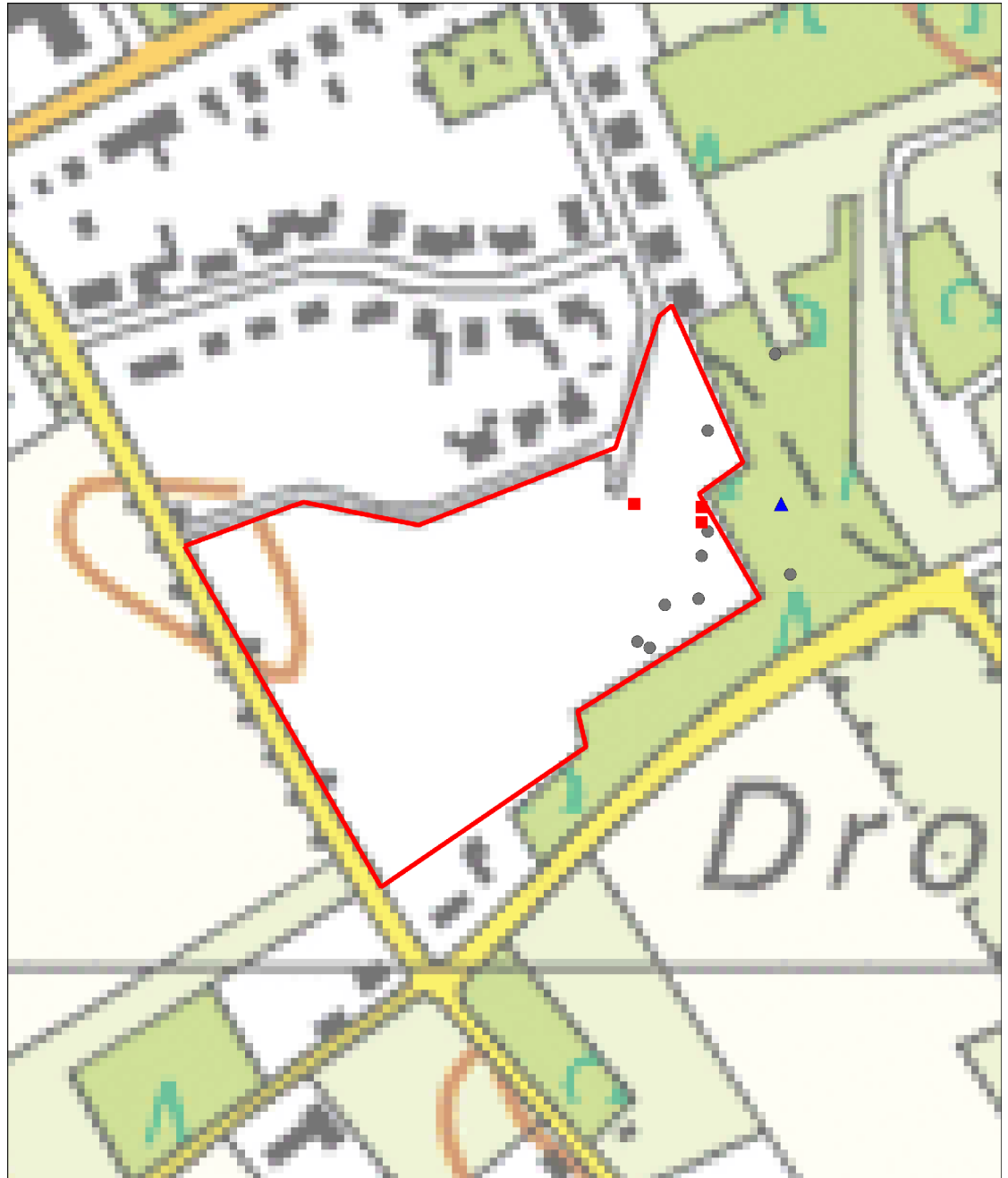
Figuur 3: Plangebied, gezien vanuit het noordwesten.

Figuur 4: Bosstrook aan de zuid en oostkant van het plangebied.

Bijlage 2 Verspreidingskaart

Legenda

- Laatvlieger - foeragerend
- Gewone dwergvleermuis - foeragerend
- ▲ D500X Petterson (opname apparatuur)
- plangebied

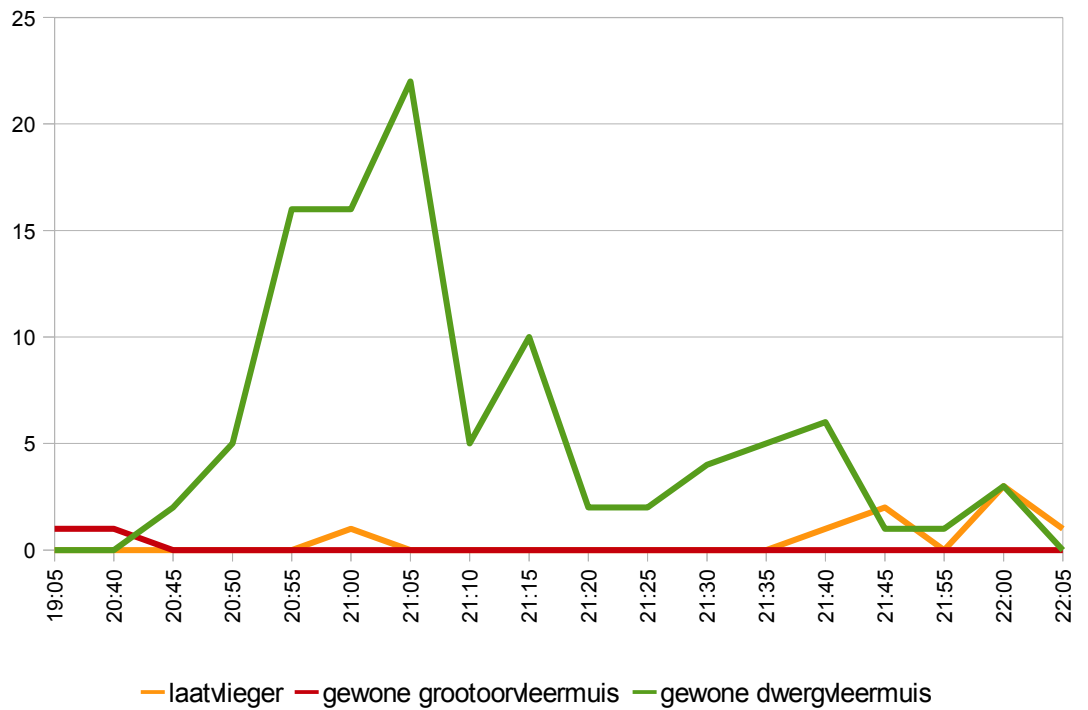

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers,
Apeldoorn, 2012

Bijlage 3 Grafiek D500X-opnamen

Figuur 5: Aantal opnamen van een soort per 5 minuten

Bijlage 4 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dieren en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

A. Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

B. Algemene maatregel van Bestuur (AmvB)

Op 23 februari 2005 is de “AmvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AmvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichtig. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EL&I) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen

standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

C. Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Een overzicht van goedgekeurde gedragscodes is te vinden op:

<http://www.hetInvloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/overzicht-van-gedragscodes-en-besluiten-flora-en-faunawet/overzicht-gedragscodes>.

Bijlage 5 Definities

Algemeen belang

Een object of locatie is voor vleermuizen van algemeen belang wanneer door het verdwijnen, verstoren of verslechteren ervan dit object of deze locatie (tijdelijk) voor een populatie (lokaal / regionaal / nationaal) wegvalt, maar hiermee de duurzame instandhouding van die populatie niet in gevaar komt.

Baltslocatie

Een locatie waar de functie baltsen is, en geen paarterritoria of paarverblijfplaatsen worden waargenomen.

Baltsroep

Sociaal geluid (roep) dat mannelijke vleermuizen gedurende de paartijd produceren met de functie om vrouwtjes te lokken en andere mannetjes af te weren. De baltsroep kan bestaan uit een werfroep en contactroep.

Bijzonder belang

Een object of locatie is voor vleermuizen van bijzonder belang wanneer door het verdwijnen, verstoren of verslechteren ervan dit object of deze locatie (tijdelijk) voor een populatie (lokaal / regionaal / nationaal) wegvalt, en daarmee de duurzame instandhouding van die populatie in gevaar komt.

Compensatiemaatregelen

Maatregelen die blijvend negatieve effecten van een ingreep op essentiële functies (vaste rust- of verblijfplaats, foerageergebied, vliegroute) van een of meerdere (soorten) vleermuizen opvangent.

Contactroep

Onderdeel van de Baltsroep waarmee mannelijke vleermuizen reageren op andere vleermuizen die hun territorium binnenvliegen of een baltsplaats naderen.

Ecotoop (of landschapselement)

Het kleinste, ecologisch nog onderscheidbare gebied in een classificatiesysteem van landschappen. Het vertegenwoordigt een relatief homogene, ruimtelijke gebiedseenheid met eigenschappen voor het meten en vastleggen van de gebiedsstructuur, functie en verandering.

Foerageergebied

Gebied waarbinnen een soort foerageert.

Foerageren

Verzamelen van voedsel.

Inpassingsplanning / inpassingsplan

Planning / plan dat beschrijft hoe een ruimtelijke ontwikkeling in functies van het landschap en flora en fauna ingepast kan worden.

Kolonie

Sociaal samenhangende, genetisch verwante groep vrouwtjes (matriarchaal systeem) die in de loop van de verschillende seizoenen een netwerk aan verschillende verblijfplaatsen, vliegroutes en jachtgebieden gebruikt.

Kraamverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de zomer een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag) en de functie kramen is.

Migratieroute

Vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa.

Mitigatiemaatregelen

Maatregelen die dienen om een negatief effect van een ingreep op de vleermuizen zoveel mogelijk verzachten.

Paargebied

Gebied waarin een hoge concentratie aan paarterritoria of paarverblijfplaatsen ligt.

Paarlocatie (zwermlocatie)

Locatie waarvan de functie paren is.

Paarterritorium

Territorium waarbinnen een mannelijke vleermuis baltst en deze verdedigt tegen andere mannetjes. Binnen een paarterritorium ligt de paarverblijfplaats.

Paarverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in voorjaar en/of najaar een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag) en de functie paren is.

(Lokale) populaties

Sociaal samenhangende, genetisch verwante groep vleermuizen van een soort (mannetjes en vrouwtjes) die gedurende de winter of de zomer in een bepaald gebied leven en waarbij uitwisseling met andere populaties voornamelijk door middel van migratie en/of op zwermlocaties plaatsvindt.

Rustplaats

Object waarin of waaraan een vleermuis gedurende de nacht rust, maar waarin of waaraan door die vleermuis niet de dag wordt doorgebracht.

Sociale geluiden

Geluiden die vleermuizen met hun stembanden produceren en die voornamelijk een rol spelen in de sociale interactie tussen dieren (in tegenstelling tot echolocatiegeluiden) en waarvan niet de specifieke functie (bijvoorbeeld De baltsroep) is vastgesteld.

Tussenverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de overgang van zomer- naar winterseizoen en winter- naar zomerseizoen een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag), de functie niet paraplaza is en welke dienst voor het overbruggen van afstand en/of tijd tussen de seizoenen.

Werfroep

Onderdeel van de Baltsroep waarmee mannetjes de locatie van hun territorium en/of baltsplaats kenbaar maken.

Winterverlijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de winter een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag) en de functie overwinteren is.

Verblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag), maar de functie onbekend is.

Vliegroute

Vaste route vanaf een verblijfplaats naar een foerageergebied, waarvan minimaal 5% van de in de verblijfplaats aanwezige individuen gebruik maakt.

Zomerverblijfplaats

Object (huis, boom, ondergronds object) waarin in de zomer (gedurende de kraamtijd) een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag), maar de functie niet kramen is of de functie onbekend is.

Zwermen

Gedrag dat veel vleermuissoorten vertonen voordat zij een verblijfplaats binnenvliegen en dat zich kenmerkt door het herhaaldelijk naderen (aanvliegen) van de toegang van de verblijfplaats zonder deze definitief te betreden.

Zwermlocatie

Locatie waar dieren in herfst of voorjaar zwermen (vaak bij of in winterverblijfplaatsen).

